Rok 1873. Kraków, czwartek 1 maja Nr. 100.

KRAJ

Dziennik KRAJ wychodzi codzień rano z wyjątkiem dni poświątecznych.
Numer pojedyńczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr. —	3 złr. —	1 złr.
w Austrji z przesyłką	16 „	4 „	1 „ 40.
w Niemczech	12 tal. —	3 tal. —	1 tal.
we Francji	80 fr. —	20 fr. —	7 fr.
w Serbji, Włoszech, Rumunii i Szwajc.	48 fr. —	12 fr. —	4 fr.
w Turcji	64 „	16 „	6 „
w Belgji	56 „	14 „	5 „

Przedpłatę przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzęda pocztowe austrjackie i zagraniczne, oraz niżéj wymienione ajencje.
Redakcja, Administracja i Ekspedycja miejscowa w Krakowie ul. Mikołajska l. 435.
Listów niefrankowanych nie przyjmuje się.
Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów).
w pierwszém umieszczeniu wiersz . . 8 cnt.
w każdém następném umeszcz. wiersz 5 „
Stempel od każdorazowego umieszcz. 30 „
Ogłoszenia przyjmuje administracja i ajencje

Ajencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiałkowskiego, handel Wierzuchowskiego. — **We Lwowie:** Księgarnia Gubrynowicza i Szmidta.
Ajencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — **We Lwowie:** Ajencja dzienników A. J. Piątkowskiego. — **W Tarnowie:** Księgarnia Gazdy. — **W Wiedniu:** B. Wołowski Administrateur de la Gazette des 'Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anonsów, Wolzeile Nr. 2.— **W Pradze:** Ferdinandsstrasse Nr. 38. — **W Berlinie, Monachjum, Zürichu** i **St. Gallen:** Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — **W Hamburgu, Frankfurcie** nad **Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei, Zürichu, St Gallen, Genewie** i **Sztutgardzie:** Hassenstein & Vogler. — **W Paryżu:** Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16.“

Ogłoszenie przedpłaty na „Kraj“.

W Krakowie:		w Austrji z przesyłką pocztową
na maj	złr. 1. —	złr. 1 40 c.
na maj i czerw.	„ 2. —	„ 2 80 „

Kraków 30 kwietnia.

Tak zwane wyjaśnienia hr. Andrassego w komisji budżetowéj, ściśle biorąc, nie mogą zaspokoić ludzi liberalnie myślących, jakkolwiek minister starał się tym wyjaśnieniom nadać barwę liberalną. Na zapytanie dr. Rechbauera, dlaczego rząd austrjacki dotychczas jeszcze nie uznał rzeczypospolitéj hiszpańskiéj, odpowiedział hr. Andrassy, że się to stało przez liberalizm; albowiem wszystkie państwa europejskie wątpią, czy kortezom rzeczywiście przysługiwało prawo ogłosić rzeczpospolitę. A więc hr. Andrassy jest liberalniejszy od Szwajcarji i Ameryki, które uznały rzeczpospolitę hiszpańską zapewne z braku liberalizmu. Jeżeli wyjaśnienia hr. Andrassego co do Hiszpanji są trochę wątpliwego liberalizmu, to jego odpowiedź na drugie zapytanie Rechbauera: jak rząd austrjacki myśli postąpić z prawem veto, przysługującém cesarzowi w sprawie wyboru papieża? — była prawdziwie dyplomatyczną, albowiem hr. Andrassy prosił, aby go o to nie pytano.

N. fr. Presse donosi, że cesarz niemiecki przybędzie do Wiednia 29 maja; Bismark będzie mu towarzyszyć, jeżeli w tym czasie jakie sprawy parlamentarne nie powołają go do Berlina.

W sejmie niemieckim toczą się zwykłe obrady nad ustawami specjalnemi, a tylko od czasu do czasu ożywia się dyskusja. Tak było przedwczoraj podczas rozprawy nad projektem ustawy o własności państwowéj, skoro jeden z członków postawił wniosek, aby prawomocność téj ustawy była zależną od przyzwolenia wszystkich państw poszczególnych. Lecz sejm odrzucił ten wniosek, jako tchnący zbytnim partykularyzmem.

Przykład Mannhejmu i Frankfurtu pociągnął także miasto Wiesbaden, gdzie 28 b. m. przyszło do zaburzeń ludowych z powodu podniesienia ceny pieczywa. Wojsko zostało powołane do przywrócenia porządku i mnóstwo osób aresztowano.

Póki ks. Bismark nie opuszczał Berlina, pruska izba panów nie robiła żadnéj opozycji co do przyjęcia ustawy o kształceniu i mianowaniu na posady duchownych; lecz skoro to jéj straszydło odjechało do Petersburga, przyjęła wprawdzie rzeczoną ustawę, jakeśmy już donosili, ale za to odważyła się 28 b. m. przyczepić do niéj kilka poprawek, z któremi ustawa ta musi znowu pójść do izby poselskiéj. Poprawki te jednak są małoznaczące i izba poselska zapewne nic przeciwko nim mieć nie będzie.

Dymisja Wagenera nie ulega już podobno żadnéj wątpliwości. On sam nawet gotów usunąć się, jeżeli rząd zapewni mu 3000 tal. rocznéj emerytury; ale prokuratorja wnosi o uwolnienie bez emerytury.

Rezultat wyborów paryzkich zadziwił nawet stronników Barodeta, którzy też, odniósłszy zwycięztwo, starają się tak rzeczy pokierować, aby ich trybun nie wyglądał jako porażka rządu. Ztąd to pochodzą owe manifestacje stronnictwa Gambetty, które oświadcza, że na przyszłość jeszcze silniéj rząd będzie popierać. Z tego także powodu szczerzy republikanie usiłują odwieść Rémusata od zamiaru podania się do dymisji. Wszakże ajencja Havasa dowiaduje się, że minister spraw zagranicznych wcale o dymisji nie myśli, podczas gdy monarchiści nie szczędzą fatygi, aby z porażki Rémusata, do której nie źle się przyczynili, skorzystać w celu pokłócenia rządu z republikanami. Republikanie atoli usiłują zamiary te przez to pokrzyżować, że stawiają kandydaturę Rémusata w Lugdunie.

Ostatnia choroba papieża przeminęła bez śladu; nie wychodzi on jednak z pokoju, ponieważ lekarze zalecili, aby się nie wystawiał na zmienne w téj porze roku powietrze.

Italien. Nachr. donoszą, że poseł francuzki de Courcelles nie chce dłużéj pozostać na dworze papiezkim, albowiem nie może strawić idei, w Watykanie panujących; lecz że Pius IX i Antonelli wysoko sobie go cenią i będą się starali zatrzymać go.

W oczekiwaniu burzliwéj dyskusji o korporacjach religijnych, jakiéj się wszyscy spodziewają w izbie włoskiéj, ministerstwo bez ustanku i żywo się naradza. Na jedném z posiedzeń, niedawno odbytém w Palazzo Braschi, uchwaliło powołać do rady kilka osób wysokich, aby zasięgnąć ich zdania. Ze swéj strony lewica zgromadzi się w przyszłym tygodniu u Ratazzego, aby się porozumieć względem zachowania się podczas dyskusji. Ministrowie Lanza i Visconti-Venosta odbywają ciągle narady z najwpływowszymi prałatami.

Times tak się wyraża o szczęśliwie przebytém przesileniu hiszpańskiém:

„Krótka, ale gwałtowna burza przeczyściła powietrze, a chociaż jeszcze nie nadszedł czas do obrachowania jéj skutków, możemy jednak już dziś przepowiedzieć zmianę w polityce, jeżeli nie w zasadach rządu. Przeważnie monarchiczne zgromadzenie narodowe wysadziło komisję, niby dla współdziałania z republikańską egzekutywą. Łatwo pojąć charakter tego współdziałania. Komisja była s z c z e r ą p r z y j a c i ó ł k ą ministerstwa, która się rozwodziła nad wszystkiemi jego omyłkami i niepowodzeniami, użalała się nad nieszczęśliwém położeniem kraju i wątpiła, żeby rząd był w stanie je polepszyć. Taki stan spraw mógł tylko jeden mieć koniec. Wroga potęga sprzeciwiała się rządowi, tamowała jego czynność, podawała w wątpliwość jego pobudki, szarpała jego sławę, powiększała jego omyłki, rozjątrzała jego nieprzyjaciół, a przyjaciół zniechęcała. Rząd musiał tę potęgę pokonać, albo upaść. Obrał śmielszą taktykę, i udało mu się dzięki poparciu stolicy. Otóż dziś obaczymy, jak dalece niedoskonałości rządu i brak energji i postanowienia, a którego nieraz dał dowody, należy przypisać kontrolującéj go, a nieprzyjaźnie dlań usposobionéj komisji.“

Korespondencje „Kraju“.

Lwów 28 kwietnia.

C. [Z rady miejskiéj — pożegnanie dr. Ziemiałkowskiego.]

W niezwykłym komplecie zebrała się dziś rada miejska dla pożegnania się z swoim prezydentem a obecnie ministrem Ziemiałkowskim. Po przyjęciu protokółu z ostatniego posiedzenia przemówił pan Ziemiałkowski do zgromadzenia:

Prześwietna rado!

Wiadomo panom, iż najjaśn. pan raczył mnie powołać do rady ministrów. Najwyższa ta łaska spłynęła na mnie li dlatego, że najjaśn. pan, jakkolwiek rokowania o rozszerzenie autonomji kraju naszego spełzły na niczem, chciał okazać krajowi, że życzliwość i troskliwość jego o dobro tego kraju nie ustała. Wobec tego objawu życzliwości dla nas, i wobec w mowie tronowéj wypowiedzianych zamiarów monarchy, nie wahałem się przyjąć ofiarowaną mi posadę, byłem bowiem przekonany, że każdy kraj miłujący obywatel popierać będzie te zamiary monarsze i tym sposobem ułatwi mi może trudne stanowisko, na którém jeżeli nie będę mógł co dobrego uczynić, to przynajmniéj będę się starał uchylić niejedno złe. Tych kilka słów uważałem za stosowne powiedzieć jako usprawiedliwienie. Teraz zaś składam w ręce wasze godność prezydenta m. Lwowa, którą z ramienia waszego piastowałem, składam ją z żalem, że nie potrafiłem tak odpowiedzieć zaufaniu waszemu, jakto ze wszystkich sił pragnąłem. Dziękuję za pobłażliwość, światłe rady i sympatje wasze, i żegnając proszę, abyście mnie panowie w życzliwéj zachowali pamięci. (Brawo, brawo).

Wiceprezydent J a s i ń s k i odpowiedział na powyższą przemowę, że rada z żalem rozstaje się ze swoim prezydentem, który z wytężającą gorliwością pracował nad rozwojem spraw miejskich. „Dziś kiedy wola najjaśn. pana — dodał — powołała cię na szersze pole działania, dziękujemy ci za trudy, i z najgłębszego serca życzymy: Szczęść ci Boże na téj nowéj drodze!“ (Brawo, brawo).

Radny Wieczyński dziękując za życzliwe słowa ministra — wskazywał na liczne prace jego około dobra gminy podjęte, a świadczące o jego szczerych usiłowaniach w celu podniesienia gminy pod względem moralnego i materjalnego bytu, i życzył, aby i na tém wysokiém stanowisku jakie zajął obecnie, towarzyszyła pracy jego dla dobra kraju ta sama energja. Ze słów tych wziął p. minister asumpt do zapewnienia zgromadzenia, iż jak zawsze tak i obecnie dobro kraju jest jedynym celem jego, radzie zaś do dalszych a żmudnych jéj prac szle on szczere staropolskie szczęść Boże. Na tém skończyła się ceremonja pożegnalna, która, jak mnie profanowi się zdaje, mogła być mniéj etykietalną i sztywną. Jutro daje tutejsze obywatelstwo ucztę dla dr. Ziemiałkowskiego, który wieczornym pociągiem odjeżdża do Wiednia, aby z urzędu swego w otoczeniu monarchy, uczestniczyć przy otwarciu wystawy.

Lwów 29 kwietnia.

C. [Minister Ziemiałkowski — Szomer Israel — z wydziału krajowego — sankcje ustaw szkolnych.]

Uroczyste przyjęcia i wizyty gratulacyjne u ministra Ziemiałkowskiego jeszcze się nie skończyły. Dziś wytrzymać musiał znowu kilkanaście odwiedzin oficjalnych; między innymi witały go stowarzyszenia tutejsze: „Gwiazda“, „Stowarzyszenie straży pożarnéj ochotniczéj“, „Szomer Israel“, „reprezentowany przez wydział swój z dyrektorem Kohnem na czele, wreszcie dyrekcje zakładu kredytowego i gal. kasy oszczędności. Najdłużéj trwało przyjęcie dyrekcji gal. kasy oszczędności, któréj dyrektorem był p. Ziemiałkowski. Świetną mową przez naczelnego dyrektora Tarnawieckiego powitany, odrzekł, dziękując za gorące oznaki sympatji, że mając zawsze i wszędzie tak moralny jakotéż materjalny dobrobyt kraju na celu, za obowiązek swój uważać będzie popieranie właśnie takich instytucji, które do urzeczywistnienia tego celu prowadzą. — W południe zaszczycił odwiedzinami swemi kasę oszczędności, dla pożegnania się z urzędnikami, między którymi liczy on wielu gorących zwolenników swojéj polityki. Z mowy mianéj wczoraj w radzie miejskiéj, wnioskować należy, że p. Ziemiałkowski przy objęciu posady ministra żadnych warunków nie położył, chyba ten jeden, iż uzyskał przyrzeczenie odwiedzin Galicji przez najjaśniejsze państwo. Nie idzie jednak zatem, żeby pan Ziemiałkowski na swojém nowém stanowisku nie mógł wiele dla kraju osiągnąć dobrego, chociażby tylko opierając się w radzie ministrów wszelkiemu dalszemu ścieśnianiu naszéj autonomji, do czego niezawodnie chętka zebraćby mogła rząd dzisiejszy, tak butny z powodu przeparcia reformy wyborczéj.

Wiemy z bardzo dobrego źródła, że do niedawna jeszcze zamiarem rządu było oprzeć się na żywiole ruskim, a właściwie na świętojurcach, tych politycznych nihilistach, aby tylko zgnieść i ubezwładnić opozycję krajową. Przez powołanie p. Ziemiałkowskiego do gabinetu manewr ten dla rządu będzie niemożliwym, albowiem pewni jesteśmy, że takiemu eksperymentowi p. Ziemiałkowski stanowczoby się sprzeciwił, i oto jeden powód więcéj, dla którego powołanie Ziemiałkowskiego w obecnéj chwili do gabinetu, przyjąć nam należy z zadowoleniem.

Przedstawienie teatralne na korzyść pogorzelców Gołogór wypadło bardzo świetnie. Dzięki staraniom tutejszego obywatelstwa żydowskiego, mianowicie dyrektora Kohna, jednego z najzacniejszych obywateli naszych — zebrano kwotę, która nieszczęśliwym chociaż chwilową pomoc przynieść będzie mogła.

Stowarzyszenie „Szomer Israel“ miało wczoraj w sprawie przeprowadzenia bezpośrednich wyborów powziąć stanowcze decyzje, nie przyszło wszakże do tego, gdyż właśnie w chwili, gdy sprawa przyjść miała pod obrady — brakło kompletu i musiano posiedzenie odroczyć.

Dziennik Polski donosi dziś, że ustawy szkolne zostały już sankcjonowane, a to na przedstawienie p. Ziemiałkowskiego. Czekamy na potwierdzenie téj wiadomości.

Niemcy.

[W y j a ś n i e n i a L a s k e r a w p a r l a m e n c i e — c z y n n o ś c i p a r l a m e n t u — p r a w o m o n e t a r n e — d y s k u s j e n a d p r o j e k t a m i k o ś c i e l n o - p o l i t y c z n e m i w i z b i e p a n ó w]. — Na sobotniem posiedzeniu parlamentu deputowany Lasker dał krótkie wyjaśnienie w sprawie petycji podanéj przez kupiectwo berlińskie. Kupiectwo w swéj petycji ubolewało nad napaścią, jakiéj doznała giełda ze strony p. Laskera. Mówca oświadcza, że bynajmniéj nie miał zamiaru napadać na giełdę berlińską lub w ogóle potępiać czynności giełdowe, lecz chciał tylko wykazać jak niegodziwych środków chwytają się spekulanci giełdowi. Mówca twierdził, iż nigdy nie miał zamiaru solidaryzować z tymi panami poważany przez niego stan kupiecki, a więc obawy wypowiedziane w petycji kupców berlińskich, są nieuzasadnione. Po tém wyjaśnieniu p. Laskera parlament przystąpił do obrad nad prawem monetarném. Obrady te zajęły bardzo wiele czasu, zanim prawo monetarne na ostatniem posiedzeniu nie przeszło ostatecznie w drugiem czytaniu po załatwieniu wszelkich w tym przedmiocie projektowanych poprawek.

Głównym przedmiotem dyskusji były banknoty i pieniądze papierowe. Bardzo wiele wniosków zmierzało do tego, aby kwestję pieniędzy papierowych połączyć z prawem monetarném, chociażby przyszło tylko poprzestać na prowizorycznych w tym względzie uchwałach. Nareszcie parlament postanowił, że od dnia 1 stycznia 1875 roku banknoty i pieniądze papierowe mogą być wypuszczane co naj-

mniéj wartości 100 marek. Prezes urzędu państwowego nie radził łączyć kwestji banknotów i papierowych pieniędzy z nowém prawem monetarném, lecz jednak obiecał, że zanim prawo monetarne przyjdzie pod obrady w trzeciem czytaniu, rada związkowa poweźmie w tym względzie jakąś stanowczą decyzję.

Nowa moneta złota będzie prawie wyłącznie bitą z kontrybucji francuzkiéj, i tylko bardzo mała część z monety złotéj niemieckiéj wycofanéj z obiegu. Wprowadzenie w życie prawa monetarnego, ustanowienie osobnego dyrektora do spraw monetarnych i wiele innych pomniejszych kwestji, także zajęły parlamentowi nie mało czasu.

Kilku deputowanych w imieniu całego stronnictwa konserwatywnego, przedłożyło innym frakcjom parlamentu projekt do prawa co do kar za złamanie kontraktów ze strony wyrobników. Projekt ten żąda, aby wszystkie spory pomiędzy wyrobnikami i chlebodawcami, jeżeli do tych spraw nie ma osobnych urzędów lub sądów polubownych, były w miastach rozstrzygane przez władze gminne, na wsi przez władze policyjne. Jeżeliby chlebodawcy lub wyrobnicy nie chcieli być posłuszni wydanemu wyrokowi, w takim razie ulegają karze pieniężnéj niemniéj 10 talarów lub więzieniu. Złamanie kontraktu w skutek porozumienia, czy to chlebodawców lub wyrobników, pociąga za sobą daleko surowszą karę, zwłaszcza, gdy przy tém używano jakiegobądź rodzaju przymusu lub pogróżek. W myśl powyższego projektu do prawa, władze mające decydować w tych sprawach, winny szczególniéj bronić sumiennego wykonania przyjętych kontraktem zobowiązań.

W pruskiéj izbie panów, po zakończeniu jeneralnéj dyskusji nad projektem do prawa o wykształceniu i umieszczeniu duchowieństwa, przystąpiono do obrad specjalnych nad tym przedmiotem. Stronnictwo konserwatywne stawia poprawki do każdego paragrafu projektu rządowego, lecz te prawie wszystkie zostały odrzucone przez przychylną rządowi większość izby panów. Kanclerz przed odjazdem do Petersburga wziął także czynny udział w dyskusji. Mówił o swych niegdyś najlepszych zamiarach względem kościoła katolickiego, których musiał wyrzec się ze względu na interes państwa i t. d. i ubolewał, że rząd w swych usiłowaniach nie znajduje należytego poparcia u bardzo wielu członków izby panów.

Sprawy miejskie i powiatowe.

Kraków 30 kwietnia.

Dziś w południe odbyło się w sali radnéj miejskiéj pod przewodnictwem wiceprezydenta dr. Szlachtowskiego posiedzenie wybranego przez radę miejską nowego wydziału wielkiego kasy oszczędności. Zebrało się 29 członków. Po ukonstytuowaniu się, uchwalono na wniosek dr. Jakubowskiego wybrać komisję kontrolującą oraz komisję z 5 członków, która za porozumieniem się z dotychczasową dyrekcją k. o. ma objąć kasę oszczędności i zakład zastawniczy w zarząd gminy.

Nim wniosek ten uchwalono, toczyła się długa dyskusja głównie w tym kierunku, w jaki sposób ma być dokonany odbiór i oddanie pomienionych zakładów wobec niezamkniętych jeszcze rachunków i niezrobionego bilansu przez dotychczasową dyrekcję.

Trudność tę oddania gminie już 1 maja kasy oszczędności podnosili głównie pp. hr. Wodzicki i Kieszkowski. — Pierwszy wniósł przeto, aby komisja wybrać się mająca nie miała pełnomocnictwa do odebrania kasy, ale jedynie do porozumienia się z dyrekcją co do sposobu odebrania takowéj i aby wnioski swoje w tym względzie przedstawiła wydziałowi wielkiemu.

Dr. Kopff uważał całą sprawę nie należycie przygotowaną i żądał wprzód wypracowania dokładnych instrukcji dla nowego wydziału, nim nastąpi objęcie kasy oszczędności.

R. m. Chrzanowski widzi w tém trudność odebrania natychmiast kasy oszczędności, że gmina nie ma jeszcze lokalu na pomieszczenie tego zakładu, a dyrekcja nie chce zezwolić, aby w jéj lokalu kto inny prócz niéj nim zarządzał.

Powyższe jak również i inne mniéj ważne zarzuty odpierali pp. Mendelsburg i Jakubowski, wykazując, że trudności podniesione w drodze porozumienia się i przy dobrych chęciach łatwo dadzą się usunąć.

Wydział przychylając się do wniosku dra Jakubowskiego uchwalił przystąpić natychmiast do wyboru wyżéj wymienionych komisji.

Do komisji kontrolującéj zostali wybrani: pp. Mendelsburg, Redyk, Tarasiewicz, dr Jakubowski, Goebel, d'Kopff, Samelson, Chrzanowski, Rzewuski, Puller, dr. Wyrobek, d.. Hoszowski.

Do komisji delegowanéj do odbioru kasy oszczędności wybrano: pp. Mendelsburga, dr. Jakubowskiego, Goebla Jerzego, Rzewuskiego i Merkerta.

W końcu uchwalono na wniosek dra Jakubowskiego, iż dotychczasowa komisja kontrolująca kasy oszczędności ma zdać sprawę tak dawnemu jak i nowemu wydziałowi wielkiemu.

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 30 kwietnia.

Na dzisiejszym ostatnim dniu kwietnia sprawdza się w zupełności dawne przysłowie: „Kwiecień byle co plecie,“ albo, jak powiada inna wersja: „Kwiecień, plecień.“ Od rana mamy co chwila coś innego, raz słońce na pogodnem niebie, drugi raz znów flagi gęstego śniegu, pędzonego silnym wiatrem.

Postęp. — Walne zebranie odbędzie się dnia 2 maja w piątek o godz. 8 wieczorem.

Dzisiaj rano przejeżdżał przez Kraków pociągiem pospiesznym minister dr. Ziemiałkowski do Wiednia na otwarcie wystawy.

Na medal pamiątkowy dla ś. p. Sew. hr. Mielżyńskiego, złożono w administracji *Kraju:* jenerał Kruszewski i Adam Gorczyński po 2 złr. 12 c. (każdy na dwa medale).

Przeciez! — Temi dniami opuścił Kraków radca policyjny Jabornek, przeniesiony, jak mówią, na własne żądanie do Wiednia. — Równocześnie dowiadujemy się, że i w innych urzędach kilku wyższych urzędników obcokrajowców, którzy się dotąd jeszcze po polsku nie nauczyli, podało prośbę o przeniesienie z Krakowa. Zyczymy im z całego serca „szczęśliwéj drogi!“

Bronisław Borzęcki z Warszawy, o którym niedawno donosiliśmy, że się usiłował otruć, zmarł przedwczoraj w więzieniu sądu krajowego.

Wypadek. — Dzisiaj w południe wypadł w rynku, niedaleko pałacu Spiskiego, mały chłopczyna z dorożki prędko jadącéj, jednak na szczęście nic sobie nie zrobił. W dorożce siedziała matka jego a może bona.

Dobrze, że już po świętach, gdyż od kilku dni skupiają ajenci masarzy wiedeńskich w Krakowie i w okolicy w bardzo znacznych ilościach szynki i wszelkiego rodzaju wędliny.

Dwa nowe dzienniki polityczne!

Gazeta Narodowa donosi: „Wkrótce wychodzić zacznie w drukarni Pillera nowy dziennik polityczny, którego zadaniem ma być: popierać politykę umiarkowaną, i działalność w tym kierunku p. Ziemiałkowskiego i jego przyjaciół. *Dziennik* bowiem *polski* uważają za organ, który nadzwyczajnie szkodliwym jest dla téj polityki.“

Dziennik Polski zaś pisze: „Nowy dziennik polityczny ma wychodzić we Lwowie w drukarni Pillera. Zadaniem jego być ma: bronić polityki federalistycznéj i popierać działalność w tym duchu ks. Jerzego Czartoryskiego i jego przyjaciół. *Gazetę* bowiem *Narodową* uważaja za organ, który nadzwyczajnie szkodliwym jest dla téj polityki, kompromitując ją bałamuctwem i wściekłém rzucaniem się na osobistości, jakoteż mięszaniem interesów swego redaktora z interesami federalistów.“

Nowourządzone lub lepiéj uposażone szkoły ludowe. — Gmina Jaworzno w pow. chrzanowskim wraz z gwarectwem i właścicielami oraz zakładami górniczemi Pechnik i Niedzieliska postanowiły w miejsce szkoły tam istniejącéj założyć szkołę ludową o 4 klasach i w tym celu urządzić budynek szkolny, sprawić sprzęty i przybory szkolne, ustanowić 4 nauczycieli, a mianowicie: kierującego szkołą z płacą 500 złr. wynagrodzeniem za kierowinictwo szkoły 50 złr. i bezpłatnem mieszkaniem; 2go nauczyciela z płacą 400 złr.; 3go 350 złr., 4go 300 złr.; nadto 30 złr. na posługę, 10 złr. na potrzeby kancelarji, a corocznie kwotę potrzebną na nagrody dla uczniów. Gwarectwo dostarczać będzie 350 cetn. węgla i 4 sągi drzewa na opał szkoły, nauczycielowi kierującemu 200 cetn., a innym po 150 cetnarów węgla.

— Gmina Sarny w pow. janowskim postanowiła zbudować dom szkolny, sprawić sprzęty, płacić nauczycielowi 200 złr. rocznie, dostarczać 6 sągów drzewa na opał.

— Gmina Mierzwica w pow. żółkiewskim postanowiła zbudować dom szkolny, sprawić sprzęty, płacić 200 złr. nauczycielowi rocznie, dostawiać 5 sągów drzewa i opędzać drobne wydatki.

— Gminy Plesowce i Korszylów, położone w okręgu rady szkolnéj okręgowéj w Złoczowie postanowiły założyć w Presoweach szkołę trywjalną.

Jubileusz setnéj konfiskaty. — W piątek obchodziła czeska *Politik* jubileusz setnéj konfiskaty od czasu objęcia steru przez ministerjum Auersperga Lassera-Ungera.

Z powodu 35-letniéj rocznicy zawodu scenicznego Jana Królikowskiego, o któréj donosiliśmy już w jednym z poprzednich numerów *Kraju*, przedstawiono dnia 26 b. m. w wielkim teatrze w Warszawie na dochód ulubionego artysty tragedję Słowackiego „Mazepa.“

W tym tak sympatycznym dla Warszawy obchodzie wzięły serdeczny udział prawie wszystkie stany. Ulubione miejsce Staszyca (paradyz) zajęli akademicy i uczniowie gimnazjów w zupełności. Krzesła i loże potrójnie były płacone, a zapał widzów po każdym akcie prawie do szału dochodził. Miasto obdarowało ulubieńca swego bogatym upominkiem, a po skończoném przedstawieniu Nestor literatów warszawskich, p. K. Wł. Wójcicki, wręczył jubilatowi pergamin, na którym skreślone były słowa, które tu niżéj podajemy:

„Wychowany w niedoli, namaszczony przez Opatrzność na kapłana sztuki w twardych zapasach z losem, żelazną energją i pracą, stanąłeś jako pierwszy artysta dramatyczny sceny polskiéj. Cześć ci za to!

Uważając teatr jako świątynię jednę z najszlachetniejszych gałęzi literatury narodowéj, potężnym talentem wywoływałeś do zmartwych wstania postacie, które przez ciebie do nas tak dobitnie przemawiały i obliczem i językiem, postacie, które genjusze świata jak Szekspir, Schiller i Wiktor Hugo i nasz Słowacki z pomroki wieków wydobywali. W te postacie wlewałeś właściwe życie, które nas urokiem prawdy porywało. Dzięki ci za to!

Wielki mistrzu sceny narodowéj, nie zapomniałeś, że artysta winien być obywatelem i zacnym człowiekiem. Cześć ci za to!

Nie powie potomność, że społeczność nasza nie umiała szanować jak należy wybrańców Bożych, bo my ci niesiemy z głębi serca życzenia braterskie, wdzięczność i cześć naszą!

Przyjmij hołd należny, jaki ci w imieniu rodaków składamy, a ten dar skromny w ubóstwie naszém zebrany, niech ci przypomni, że wdowi grosz ma cenę złota u ludzi podobnych tobie.“

J. I. Kraszewski drukuje w mało niestety u nas rozpowszechnionéj *Bibljotece Warszawskiéj* nową powieść historyczną p. t. „Hrabia Kozel“. W 2 zaś numerach pisma wychodzącego w Brukseli p. t. *Art Universel*, mieści się jego artykuł po francusku napisany o ruchu artystycznym Niemiec.

Aleksander Swieczyn, autor rosyjski, zamierza wydać w przekładzie na język moskiewski, wszystkie godniejsze uwagi dzieła dramatyczne polskie. Po dopełnieniu przekładu „Epidemji“ Narzymskiego, wystawionéj już na scenach petersburskiéj i moskiewskiéj, p. Swieczyn przetłumaczył „Pozytywnych“, a obecnie pracuje nad przekładem rymowanym „Zemsty za mur graniczny“, Fredry ojca, i „Posażnéj jedynaczki“ Fredry syna.

Pośmiertne dzieło Napoleona III. — Nakładem Lachauda w Paryżu wyszło w tych dniach nowe dzieło historyczno-wojenne o kampanji z r. 1870 p. t. *Oeuvres posthumes de Napoleon III.*, obejmujące ostatnie prace, jakich cesarz dokonał w Chislehurst, a które współpracownik cesarza, hrabia de la Chapelle zebrał i obecnie wydaje. W dziele tém oddane są wiernie drukiem autografiacznym dopiski własnoręczne cesarza, i to zupełnie tak samo, jak je znaleziono w rękopisie. Dzieło to składa się z kilku części jako to: Część I Historja wojny z r. 1870 przez hr. de la Chapelle, z uwagami cesarza. Część II. Księga cesarza. Część ta opracowana jest cała przez cesarza, i daje pogląd na siłę zbrojną Francji, począwszy od roku 1852 aż do r. 1867, oprócz tego rozbiera kampanję ostatnią w następujących rozdziałach: Początek kampanji. Chalons oraz poruszenia ku Rheims i Metz. Mouzon. Cesarz w czasie bitwy. Spotkanie z królem pruskim. Cesarz więźniem. Uwagi hrabiego de la Chapelle pod względem odpowiedzialności za wszelkie nieszczęścia.

Zagadkowa choroba niedawno temu w Rarchiennes we Francji niespodziewanie wyleczoną została. Pewien wieśniak przez dwa miesiące cierpiał mocno na ściąganie w gardle, które mu przeszkadzało w mówieniu, a oddychanie i połykanie bardzo trudnem czyniło. Często pluł krwią, mocne nawet miewał krwotoki i już od wszystkich był opuszczony, gdy ksiądz, udzielający mu ostatnie olejem św. namaszczenie, o powstanie choroby go zapytał. Skoro się dowiedział że podczas żniw w czasie największego upału chory nad źródłem się położył, aby z niego się napić strumieniem spływającej wody, nie namyślał się długo, ale niemałą porcję soli do letniéj wsypawszy wody, do wypicia choremu ją podał. Po chwili wysunęła się pijawka, którą był połknął, stan jego polepszył się natychmiast, a teraz ów umierający zdrów już zupełnie i jak dawniéj pracuje.

P. Thiers skończył w dniu 15 b. m. 76 rok życia swego. Imionami prezydenta rzeczypospolitéj francuzkiéj są: Marjan-Józef Ludwik-Adolf. Imiona Marjana-Ludwika odebrał on po swoim ojcu. Jego matce było na imię Marja. Józefem był brat cioteczny p. Thiersa, Chénier. P. Thiers urodził się w Marsylji przy ulicy zwanéj dotychczas des Petits-Pères. Leży ona w pobliżu znanéj alei de Meilhan, w okolicy dawniéj pustéj, lecz dziś bardzo zaludnionéj. Dom, w którym się urodził p. Thiers, oznaczony był nr. 15, obecnie ma nr. 40. Liczba wybudowanych domów przez przeciąg lat 76, tłómaczy różnicę w cyfrze dawniejszéj i teraźniejszéj domu p. Thiersa. Dom ten ma trzy piętra i trzy okna od frontu; jest to typ domów, jakie budowano w ogóle w owéj epoce w Marsylji. Należał on do babki p. Thiersa. Tutaj to, przyszły władzca Francji spędził swój wiek dziecinny aż do lat 12, poczem oddany został jako stypendysta do liceum w Marsylji. Na froncie tego domu ma być umieszczona marmurowa tablica ze stosownym napisem.

Przyczynek do statystyki kościelnéj. — We Włoszech znajduje się na 90,000 mieszkańców jedna dyecezja, podczas gdy we Francji przypada jedna dyecezja na 450,000 mieszkańców, w Hiszpanji na 300,000 mieszkańców, w Portugalji na 266,000, w Bawarji 397,000 w Belgji 590,000, w Austrji na 490,000 mieszkańców. Z 515,008 duchownych, jacy przewodniczą rozproszonym po całym świecie 115 miljonom katolików, przypada na same Włochy 161,123, w którą to cyfrę nie wchodzi wcale duchowieństwo Wenecji i Rzymu.

Produkcja nafty w Stanach Zjednoczonych zwiększyła się znacznie w roku zeszłym stosunkowo do lat poprzednich. Pensylwania dostarczyła 6,539,000 baryłek, Kanada 530,000, Wirginja, Ohio i Kentucky 325,000. Suma produktu wynosi 7,394,000 baryłek. W Pensylwanji znaleziono nowe obfite źródła nafty, i eksploatacja jéj rozszerzona została także w innych miejscowościach. Wzrost niezmierny produkcji przewyższył nagle stosunek żądania do tego stopnia, że jak okazało się przy końcu roku dostarczono 11,000,000 baryłek nafty więcéj nad potrzebę normalną, co spowodowało przepełnienie tym towarem targu pensylwańskiego.

Teatr. — We czwartek dnia 1 maja po raz trzeci „Obce żywioły“, 5-aktowa oryginalnie napisana komedja Jana Aleks. hr. Fredry.

Spostrzeżenia meteorologiczne. — Dnia 29 kwietnia wieczór pochmurny, poczem całą noc deszcz, rano zaś dnia 30 i w ciągu dnia parokrotny śnieg; termometr dnia tego doszedł w południe do +2.6 od 0.0 R. Barometr nad ranem dnia 30 począł iść w górę; wiatr zachodni.

HOTEL POLSKI pod BIAŁYM ORŁEM. *Przyjechali:* Ferd. Grzeszkiewicz urz. z Nowodwory; Apolinary Kwiecinski dzierż. z Lubna; Wład. Boguński ob., Katarzyna Treutler ob., Józef Sankiewicz obyw., Barbara Górnisiewicz ob., z Kongresówki; Michał Donański kupiec z Pragi; Józef Szwarc kupiec z Krzeszowic; Wład. Pol ob., Sylw. Turecki ob., ze Lwowa; Fran. Brzechta ob. z Limanowy; Winc. Klimkiewicz ob. z Kielc; Wacław Bartoszewski dr. med. z Paryża.

HOTEL SASKI. *Przyjechali:* Paweł hr. Łubieński wł. d. z Wrocławia; Stan. Żaba z żoną wł. d. z Brzezinek; Stan. Bronikowski radca dworu emeryt z Warszawy; dr. Ludwik Kapiszewski adw. z Tarnowa.

Wystawa wiedeńska.

Zniżenie cen jazdy do Wiednia na kolejach.

Na konferencji reprezentantów kolei północnéj cesarza Ferdynanda, galicyjskiéj Karola Ludwika i lwowsko-czerniowiecko-jasskiéj uchwalono zniżenie cen jazdy dla jadących na wystawę II i III klasą pociągów (z wyjątkiem pośpiesznych). Powrót z Wiednia nastąpić może w przeciągu dni 14 (przy wyjeździe z stacji rumuńskich dni 18) każdym pociągiem, z wyjątkiem pośpiesznych. Pociągi osobne urządzane będą według potrzeby dopiero we Lwowie, dla przedsiębiorców zaś pociągi osobne urządzane będą tylko za złożeniem kaucji, reprezentującéj 200 biletów jazdy III klasy od stacji wyjazdu do Wiednia i napowrót. Na kolei lwowsko-czerniowieckiéj i na kolei Karola Ludwika po za Lwowem wyznaczone będą tylko pewne pociągi, przy któ-

rych wydawane będą bilety po zniżonych cenach.

Od cen 27 centów na milę II klasą, a 18 c. w. a. III klasą opuszczaném będzie 40% przy pociągach osobnych przez zarząd kolei wysyłanych.

Przedsiębiorcom prywatnym, którzy urządzać chcą osobne pociągi towarzyskie, opuszczaném będzie 50% od cen powyższych, a to w ten sposób, że różnica, która wykaże się po zakupieniu biletów o 40% tańszych, zwróconą będzie w drodze refakcji.

Bilety tam i napowrót wydawać będą następujące stacje: na kolei lwowsko-czerniowieckiéj Suczawa, Hadikfalva, Czerniowce, Stanisławów, Kołomyja i Borynicze. Na kolei Karola Ludwika: Brody, Podwołoczyska, Tarnopol, Złoczów, Lwów, Gródek, Przemyśl, Jarosław, Łańcut, Rzeszów, Dębica, Tarnów i Bochnia. Na innych stacjach, winny być kupowane bilety do stacji powyższych, na których według planu jazdy dosyć będzie czasu do zakupienia nowego, bezpośredniego biletu.

Każdy bilet upoważnia do 50 funtów bezpłatnego pakunku podróżnego. Podróż raz rozpoczęta nie może być przerwaną ani podczas jazdy do Wiednia ani w powrocie. Aby z zniżenia ceny korzystać mogli także podróżni, wyjeżdżający ze stacji innych rumuńskich i galicyjskich kolei, uchwalono, ażeby kolej Lwowsko-Czerniowiecko-Jaska porozumiała się z zarządem kolei rumuńskich, a kolej Karola Ludwika z zarządem I. Węgiersko-Galicyjskiéj kolei, tak, iżby stacje powyższe rozporządzać mogły bezpośredniemi biletami z Suczawy do Wiednia i napowrót, i z Przemyśla do Wiednia i napowrót.

Zniżenie cen kolejowych dla wystawców.

Na mocy układu wzajemnego kolei żelaznych, prowadzących wprost do Wiednia i kolei przytykających, wydawane będą od dnia 25 kwietnia wystawcom pojedynczym, a względnie także wystawcom zbiorowym za okazaniem certyfikatu wystawionego przez jeneralną dyrekcję wystawy, abonamentowe bilety jazdy po zniżonych cenach na pięciorazową podróż z Wiednia i do Wiednia. Podług téj zniżonéj ceny wynosi opłata za jedną osobę od jednéj mili: I. klasą 24 c., II. klasą 18 c., III. klasą 12 c., z dodatkiem należytości stemplowych. Jeneralna dyrekcja udała się do dyrekcji wspomnionych kolei żelaznych z prośbą, aby zamiast umyślnie w tym wyłącznym celu wystawianych certyfikatów, uważane były za ważne i do korzystania z zniżonéj ceny biletów wystarczające certyfikaty wystawowe w ogólności, wydane już przez jeneralną dyrekcję.

Wiadomości urzędowe.

Wyciąg z dziennika urzędowego *Gazety Lwowskiéj* z dnia 24 kwietnia.

Edykta. Sąd obwodowy w Tarnopolu zawiadamia Jakóba Wołoskiego o nakazie zapłaty 1000 złr. na rzecz Mojżesza Naglera; kuratorem dr. Sternklar. — Sąd obw. w Tarnowie uznał Jędrzeja Ciężadłę z Lisiej Góry a sąd krajowy w Krakowie Jana Tadę z Porąbki za marnotrawców. — Sąd obw. w Nowym Sączu zawiadamia dzieci pp. Grodzickich o pozwie Erazma Grodzickiego pto własności części dóbr Stara Wieś; kurator dr. Zieliński.

Licytacje. W sądzie pow. w Rawie 23 maja, 23 czerwca i 21 lipca grunt l. 301 tamże. — W sądzie pow. w Brzesku 10 czerwca realność l. 56 w Maszkienicach. — W sądzie pow. w Milówce 20 maja polanka „Wierch stare pole" w Soli.

Mianowania: Minister wyznań i oświecenia mianował profesora pierwszego gimnazjum rządowego w Cieszynie Jana Wondracka profesorem gimnazjum rządowego w Królewéjgrodzie.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Kolej czerniowiecka. W sobotę odbyło się 10-te zgromadzenie akcjonarjuszów kolei czerniowieckiéj, pod prezydencją Jabłonowskiego i przy udziale 36 akcjonarjuszów, reprezentujących 720 głosów. Komisarzem rządowym był radca Windegg. Sprawozdanie podnosi, że z zaciągniętéj z. r. w Berlinie $5\frac{1}{2}$ miljonowéj pożyczki spłacono wprawdzie bieżące długi, ale ponieważ na linjach rumuńskich trzeba budować mosty nowe i na koszta rekonstrukcji linji lwowsko czerniowieckiéj rząd austrjacki domaga się sum, przeto okazuje się potrzeba jeszcze kwoty blisko 4-ch miljonów.

Wprawdzie są na to tytuły gwarancyjne, ale rząd austrjacki odmówił ich spełnienia i towarzystwo było zmuszone wytoczyć proces sądowy, do którego sekwestr nie przyłączył się. Z rządem rumuńskim panuje zgoda. Co do sekwestracji, to sprawozdanie powołuje się na memorjał wydany kosztem Sapiehy i Giskry, który jak wiadomo pozostał bez skutku. Rachunki z całéj linji za rok 1872 nie mogły być sporządzone, ponieważ co do linji galicyjsko-bukowińskich wszystkie rachunki znajdują się w ręku rządu austrjackiego. Rachunek zaś z linij rumuńskich wykazuje deficytu 28,000 franków.

Do rady zawiadowczéj wybrano między innymi Sapiehę, Jabłonowskiego, Borkowskiego, Tchórznickiego, Pietruskiego i dr. Pfeiffera.

CENY

na targowicy publicznéj w Krakowie

dnia 29 kwietnia 1873 r.

	zła.	c.	do zła.	c.
Mierzyca Pszenicy zimowéj	6	—	7	25
„ Pszenicy jaréj ..	6	75	7	—
„ Żyta..........	4	30	4	$62\frac{1}{2}$
„ Jęczmienia	3	80	4	—
„ Owsa	2	25	2	50
„ Grochu........	4	50	5	—
„ Jagieł.........	7	—	7	50
„ Fasoli.........	4	50	5	—
„ Tatarki........	3	—	4	—
„ Prosa.........	4	—	4	25
„ Koniczyny czerw.	22	50	27	—
„ Wyki.........	3	75	4	—
„ Ziemniaków	2	25	2	35
Centn. w. Siana	1	50	1	90
„ Słomy	1	10	1	20
Funt w. Mięsa woł. lepszego	—	25	—	30
„ „ pośledn.	—	24	—	28
„ Polędwicy wołowéj	—	45	—	55
„ Słoniny.........	—	48	—	50
„ Soli	—	—	—	07
Garniec Spirytusu na 90°.	2	60	3	—
„ Okowity na 80°..	2	—	2	25
„ Masła.........	3	75	—	—
Kopa Jaj kurzych	1	20	—	—
Miarka Kaszy jęczmiennéj.	—	55	—	70
„ „ częstochow..	—	—	1	50
„ „ pszenicznéj .	1	50	1	60
„ „ perłowéj ...	1	15	1	50
„ „ tatar. całéj..	1	20	1	25
„ „ „ łupanéj	—	95	1	—
„ „ jaglanéj....	—	90	1	—
„ Pęcaku	—	80	—	90
Mąki centnar pszenicznéj.	11	20	16	50

Sporządzono w biurze komisarjatu targowego.
Komisarz targowy: *Siermontowski.*

Ostatnie wiadomości.

Zwołany na 7 maja zjazd posłów sejmowych do Lwowa, z powodu przypadającéj w tymże dniu uroczystości otwarcia akademji umiejętności w Krakowie, w któréj bierze udział wielu posłów, odroczonym został na 10 maja.

Wydziały budżetowe obu delegacji obradować jeszcze będą do 4go maja, poczém zbierą się pełne delegacje na dwa lub trzy posiedzenia, w ciągu których zagodzone zostaną różnice między uchwałami wydziałów obu delegacji przez osobnych wysłańców, i delegacje po uchwaleniu budżetu zamknięte zostaną najdaléj 7 lub 8 maja.

Bezrobocie doróżkarzy zajmuje najwięcéj dzienniki wiedeńskie, gdyż daje się czuć dotkliwie miastu.

Tagblatt wczorajszy pisze: „Zmowa doróżkarzy trwa ciągle i nie ma wcale widoków, aby ustać miała. Ciężkie powoziska same się tylko wloką, jakby zwiastuny téj socjalno demokratycznéj ery, w któréj wszyscy równie niewygodnie i w równéj mierze sterroryzowani, w omnibusach tylko znajdą pomieszczenie."

Wczoraj rozpoczęły się narady biskupów niemieckich w Fuldzie. Wszyscy biskupi zjechali jak zapowiedzieli, prócz biskupa chełmińskiego Marwitza. Narady mają potrwać trzy dni; codziennie będzie dwa posiedzenia. Dziś trwały one pięć godzin. Arcybiskup Ledóchowski ma stawiać wnioski najdaléj zachęcające do oporu ustawom przeciw kościołowi.

Z Genui donoszą, iż Garibaldi ciężko chory. Dr. Riboli udał się na Kaprerę.

Z Paryża donoszą, iż francuskie ministerjum spraw wewnętrznych powziąwszy wiadomość, iż fundusze szkoły batigniolskiéj zostały prawie wyczerpane, przysłano jéj pomoc jednorazową 25,000 fr.

Ruski Mir i *Gołos* witają cesarza Wilhelma jako dostojnego towarzysza broni armji rossyjskiéj z r. 1813 i wiernego od owego czasu sprzymierzeńca Rosji.

Cesarz Wilhelm ma przybyć do Wiednia 29 maja. Niewiadomo jeszcze, czy Bismark będzie mu towarzyszył. Zdaje się przeto, iż prowadzone są pod tym względem rokowania, albowiem przyjazd Bismarka do Wiednia miałby wybitniejszą cechę polityczną niż przyjazd cesarza Wilhelma. Bez Bismarka wizyta ta nie miałaby żadnego znaczenia politycznego.

Cesarz Wilhelm zwiedzał przedwczoraj w Petersburgu znaczniejsze cerkwie w towarzystwie tylko hr. Szuwałowa; na grobie cara Mikołaja i jego żony a swéj siostry złożył wieńce. Wczoraj odbywał cesarz Wilhelm na koniu przegląd pułku grenadjerów, którego jest szefem. Miasto było ozdobione świątecznie z powodu rocznicy urodzin cara. Dziś ma się odbyć wielki capstrzyk.

Policja w Genewie przytrzymała jakiegoś ajenta karlistowskiego, który wysyłał koleją żelazną opakowane działo do Hiszpanji.

W Londynie komitet karlistowski ogłasza wielkie zwycięztwo d. 24 b. m. pod Vera Cruz w bitwie między 700 karlistami a 1400 republikanami, przez co plan jenerała Nouvilas spezł na niczem a zapewnionem zostało powodzenie Dorregaraya. Zapewniają, że republikanie zostawili 80 zabitych i ranionych.

W Stanach Zjednoczonych zdarzyły się kilkakrotne napady Indjan, obawiają się ogólnego powstania tychże.

Telegramy „Kraju"

Wiedeń 1 maja. Cesarz przyjmował wczoraj w południe ks. następcę tronu pruskiego, cesarzowa przyjmowała tegoż z żoną o godzinie 2 po południu. O godzinie 3 miał miejsce w zamku cesarskim obiad familijny, w którym wzięli udział oboje cesarstwo, następca tronu Rudolf, arcyksiążęta Karol-Ludwik, Ludwik-Wiktor i wszyscy obecni książęta.

Monachium 30 kwietnia. Na uczcie królewskiéj w zamku wzniesione zostały toasty przez króla na zdrowie nowożeńców tudzież cesarza i cesarzowéj austrjackiéj.

Rzym 30 kwietnia. Parlament przyjął pierwszy artykuł projektu ustawy o wzniesieniu arsenału w Tarencie proponowany przez komisję mimo opozycji.

Kursa. — Wiedeń 30 kwietnia godz. 2 m. 30. 4% zjednocz. dług państwa banku 70.35. — Zjedn. oblig. państwa w srebrze 72.90. — Losy z 1860 r. 102.50. — Akcje banku 947.—.— Akcje kredytowe 325.25. — Londyn 108.90. — Srebro 107.90. — Dukat —.—. — Łombardy 192.—. — Losy z 1864 r. 143.—. — Akcje franko-austr. 136 25. — Napoleony 8.74—. Akcje kolei Karola Ludwika 223.50. — Akcje kolei lwow. czern. 151.—. — Akcje kolei półn. wschodniéj 145.—. — Akcje banku związkow. 183.—. — Oblig. indemn. gal. 78.25. — Akcje banku wied. dla obrotu 209.50. — Akcje anglobanku 285.75. — Akcje kolei rząd. 336.—. — Kolei siedmiogrodz. —.—. — Kolei Rudolfa 166.—. — Tramway 368.—. — Banku budowy 263.50. — Akcje kolei wschodniéj 122.50. —
Usposobienie giełdy: mdłe.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny:
Stanisław Gralichowski.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKOW, 30 kwietnia.	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie .. kupon ubiegły 234	77	50	79	25
4% Listy zastawne galicyjskie .... kupon ubiegły 132	71	25	72	75
5% Listy zastawne galicyjskie..... kupon ubiegły 165	78	50	80	25
4% Listy zastawne polskie serja I.. kupon ubiegły 141	94	—	95	50
4% Listy zastawne polskie serja II. kupon ubiegły 141	93	—	94	50
5% Listy zastawne polskie nowe . kupon ubiegły 176	93	—	94	50
4% Listy likwidacyjne polskie..... kupon ubiegły..... 165	78	50	79	75
6% Listy zastawne banku hip. gal. kupon ubiegły 98	87	75	89	50
6% Listy zastawne banku włościań. kupon ubiegły 198	94	—	96	—
Galic. zakładu kredyt. ziemskiego:				
$5\frac{1}{2}$% Listy zast. 36-letnie srebrem.	—	—	—	—
6% Listy zast. 36-letnie banknot..	—	—	—	—
6% „ „ 18-letnie „	—	—	—	—
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiéj.	95	—	97	—
„ „ galic. Karola-Ludwika ..	221	50	224	50
„ „ lwowsko-czern.-jaskiéj ..	149	—	152	—
„ banku dla han. i przem. 80 zła.	—	—	—	—
Losy krakowskie na 20 zła........	—	—	25	—
„ 5% (Donau-regulirung)......	96	—	99	—
„ premjowe węgierskie........	97	—	100	—
„ 3% tureckie 400 franków	72	50	74	50
„ miasta Stanisławowa	—	—	25	50
Srebro nowe austrjackie..........	107	—	109	—
„ w kuponach	106	50	108	—
„ (obrączkowy rubel)........	167	—	172	—
Ruble papierowe rossyjskie........	146	75	148	25
Talary pruskie	162	50	164	50
Dukat obrączkowy...............	5	15	5	25
20-frankówka	8	72	8	84
Rumuńskie obligacje 100 tal.	44	—	46	—
WIEDEN, 29 kwietnia.				
Renta austrjacka 5%............	70	40	70	50
„ „ w srebrze 5%	72	80	72	90
Losy:				
Z roku 1839 całe za 100 zła........	—	—	300	—
„ 1839 $\frac{1}{5}$ „ 100 „	—	—	300	—
4% rząd. z r. 1854 za 250 „	95	75	96	25
5% „ „ 1860 całe „ 500 zła. ..	102	25	102	50
5% „ „ 1860 $\frac{1}{5}$ „ 100 „ ..	120	—	121	—
Rządowe „ 1864 za 100 zła.......	142	—	142	50

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Węgierskie poż. prem. na 100 zła...	97	50	98	—
Kredytowe 1860 r..... „ 40 zł. m. k.	181	—	182	—
Krakowskie .... „ 20 zła. ..	—	—		—
Ofen (Budy)......... „ 40 „	30	50	31	—
Rudolfa............. „ 10 „	14	75	15	25
Salzburga........... „ 20 „	25	—	25	50
Obligacje:				
Indemnizacyjne galicyjskie........	78	25	79	—
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 zła.	100	—	100	25
Akcje bankowe:				
Anglo-austrjackie ..... za 120 zła.	283	25	283	75
Boden-Credit austrjac. . „ 80 „	292	—	295	—
„ „ węgier. .. „ 80 „	—	—	—	—
Franco austrjackie .... „ 80 „	135	—	136	—
„ węgierskie .... „ 80 „	95	50	96	—
Galic. banku hipotecz. . „ 160 „	—	—	—	—
„ dla handlu i prz.. „ 80 „	—	—	—	—
„ Landebk. Lwów. „ 100 „	—	—	—	—
Handelsbank wiedeński „ 200 „	285	50	286	50
Interventionsbank..... „ 80 „	107	—	110	—
Länderbank Verein.... „ 140 „	169	50	170	50
Nationalbank	942	—	944	—
Unionbank .... za 200 zła.	242	50	243	—
Vereinsbank austrjackie „ 200 „	182	—	183	—
Verkehrsbank .... „ 80 „	205	—	207	—
Wechslerbank wiedeńs. „ 80 „	264	—	265	—
Wechslerstuben Gesel.. „ 80 „	170	—	173	—
Wiener Bank Verein... „ 80 „	357	—	359	—
Akcje kolei:				
Arcyksiecia Albrechta 200 zła.....	—	—	—	—
Alföld Fiume .... 200 zła. sr. .	—	—	—	—
Dniestrzańska ...... 200 „ „ ..	—	—	—	—
Elisabeth .... 200 zł. m. k..	241	—	241	50
„ Linz Budw. 200 zła. sr. .	—	—	200	—
Eperies-Tarnow ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Ferdinand Nordbahn 1000 zł. m. k..	2225	—	2235	
Gal. Karl Ludwig ... 210 zła. sr...	223	—	223	50
Kaschau Oderberg... 200 zł. m. k..	—	—	—	—
Lemb. Czern. Jassy.. 200 „	149	—	150	—
Rudolfbahn .... 200 „ sr....	166	—	167	—
Siebenbürger I. ..... 200 „ ..	—	—	—	—
Staatsbahn (500 fr.).. 200 „ ..	333	—	334	—
„ II emisji.. 800 „ ..	—	—	—	—
Südbahn (Lombard.). 200 zł. m. k..	190	—	190	25
Theissbahn .... 200 „	234	50	235	—
Tramway wied. ..... 200 „	364	—	365	—
Węg. gal. I. Łupk... 200 „ sr....	—	—	—	—
„ Nordostbahn ... 200 „ ..	144	50	145	50
„ Ostbahn (500 fr.) 200 „ ..	122	—	123	—

	płacą Zła.	c.	żądają Zła.	c.
Akcje przemysłowe:				
Baugesells. allg. oest. 80	258	50	259	50
„ Wied..... 100 zł. m. k..	132	—	133	—
Bauverein „ 100 „ „ „ „	99	—	100	—
Kałusza .... 200 „ „ „	—	—	—	—
Masz. wied.......... 200 „ „ „	—	—	—	—
„ lwow. .... 100 „ „ „	—	—	—	—
Parcelacyjne galic.... 100 „ „ „	—	—	—	—
Wied. parcelacyjne... 100 „ „ „	139	—	141	—
Listy zastawne:				
Allg. oest. Bd. Kr. los... 5% zła. sr...	100	25	100	50
„ „ 33 lat los ... 5% w. a. ...	88	—	88	25
„ „ gm. 40 ..... „ „	85	—	86	—
Galic. Banku Hyp..... 6% w. a....	88	25	88	75
„ Banku Włośc. .. 8% „ „ ...	95	—	95	50
Nationalbank........ 5% m. k....	—	—	—	—
„ „ .... 5% w. a. ...	90	15	90	35
Węg. tow. kred....... $5\frac{1}{2}$% „	84	50	85	—
Obligi pierwszeństwa:				
Arcyks. Albrechta .... 100 w. a. ...	89	75	90	25
Alföld Fiume......... 5% zła. sr...	89	60	89	90
Dniestrzańskie....... 5% „ „ ..	66	—	66	50
Ferd. Nordbahn...... 5% m. k. ...	89	50	90	—
„ „ „ ...... 5% zła. ...	85	50	86	50
„ „ „ ...... 5% zła. sr...	103	75	104	—
Gal. Kar. Lud........ 5% „ „ ..	101	50	102	50
„ II. em. .... 5% „	97	50	98	—
„ 1871 III. .... 5% „	96	60	96	80
Kasz. Oderb. .... 5% „	92	30	92	50
Lwów.-Czern.-Jassy:				
„ I 1865....... 5% sr. w. a..	77	50	77	75
„ II 1867....... 5% „ „ „	85	75	86	25
„ III 1868....... 5% „ „ „	75	—	76	—
„ IV 1872....... 5% „ „ „	—	—	—	—
Mähr. Sch. Central.... 5% „ „ „	88	70	89	20
Siebenbürgen I. ..... 5% sr. w. a..	88	80	89	20
Südbahn (Lombardy). 3% „ „ „	108	75	109	—
Theissbahn.......... 5% „	—	—	—	—
Węg.-galic. Łupkow. . 5% „ „ „	82	75	83	25
„ Nordostbh... 300 5% „ „ „	82	30	82	60
„ Ostbahn.... 300 5% „ „ „	77	75	78	—

WARSZAWA, 28 kwietnia.	Rrs.	k.	Rsr.	k.
Listy zastawne serji 1. 4%	94	95	95	25
„ „ „ 2. 4%	93	95	94	25
kupon ubiegły.............	1	40—	—	—
„ nowe 5%	93	90	94	20
kupon ubiegły.............	1	75—	—	—
„ likwidacyjne 4%	79	05	79	35
kupon ubiegły	1	$63\frac{5}{9}$	—	—

Pismo dla Polek.

Dziennik mód

Wyszedł Nr. 15 i rozesłanym został wszystkim prenumeratorom.

Przedpłata kwartalna wynosi z rycinami kolorowemi 3 złr. (2 tal.)— bez rycin 2 złr. (1 tal. 10 srgr).

Prenumerować można w **Administracyi Dziennika Mód w Krakowie ulica Grodzka Nr. 69**, oraz we wszystkich księgarniach i urzędach pocztowych tak w kraju jak i zagranicą. (4259 1).

M. DWORSKI

W KRAKOWIE 4209(8-?)

Rynek Główny L. 14,

utrzymuje na składzie

świeżą krowiankę

styryjską i czernichowską.

OGŁOSZENIE.

Wynajmuje się w Wiedniu, z usługą lub bez onéj, całkiem osobne i umeblowane mieszkanie na Haut-Parterre, złożone z 4 frontowych pokoi z balkonem, kuchni, przedpokoju i pokoiku dla sługi, z piwnicy i strychu, tudzież z całkowitą pościelą nieużywaną, sprzętem kuchennym, kredensowym i gospodarskim, od 20 Maja do 1 Września, za cenę siedmset złr. (700 złr.). — Wiedeń, Heu-Gasse Nr. 80 Parterre, drzwi 5 naprzeciwko Belwederu. — Wiadomość szczegółowa tamże. (4297 1-6).

Instytut Ordynacyjny dla słabości ukrytych i skórnych

Dr. L. Gotlieb Kraus,

em. sekundarjusz klin ki i oddziałn dla syfilitycznych przy c. k. wiedeńskim szpitalu powszechnym.

Wien, Franz Josefs-Quai, WerderThorgasse, II. Stock.

Świeże i zastarzałe upławy rurki moczowéj i upławy kobiece, leczą się **radykalnie** według metody **całkiem nowéj, licznemi świadectwami stwierdzonéj,** nie sprawiając najmniejszego bolu i to w 2ch lub 3ch po sobie następujących posiedzeniach.

Ordynacya od 11—2 i od 5—8 wieczór.

Także listownie. 4104(-?)I

LOSY MIASTA KRAKOWA.

Główne wygrane złr. w. a. 40.000, 35.000, 20.000, 15.000 itd.

Najniższa Wygrana złr. 30.

najbliższe ciągnienie 1 maja 1873

sprzedaja:

we Lwowie: C. k. uprzyw. Galicyjski Akcyjny Bank Hipoteczny i filie jego w **Krakowie, Czerniowcach, Tarnopolu i Samborze.**

„ Galicyjski Bank Krajowy i **filia jego w Brodach.** 4025 (-?)

w Wiedniu: Bank und Wechslergeschäft der Nieder Oesterreichischen Escompte Gesellschaft.

LOSY MIASTA KRAKOWA

4035 (-?) **po 25 złr. w. a.**

jakoteż ze spłatą w ratach miesięcznych

sprzedaje

M. DWORSKI w Krakowie, Rynek gł. l. 14.

Od wielu lat w najwyższych i najdalszych warstwach znany i ulubiony

Proszek dla Dam

z apteki „pod złotym jeleniem“, na Kohlmarkt Nr. 11 udziela natychmiast **skórze białości, gładkości i delikatności,** nawet bynajmniéj nie będąc szkodliwa. Cena pudełka proszku **różowego** lub **białego 50 kr.**

Prawdziwy ma tylko jedynie w głównym i rozsyłkowym składzie, w aptece „pod złotym jeleniem“ Kohlmarkt L. 11 **W. Twerdy** w Wiedniu. (4278 2-20).

Ogłoszenie.

W piątek 2 Maja r. b. o godz. 10téj przedpołudniem odbędzie się w sali radnéj w obec delegatów Rady miejskiéj i dwóch notaryuszów

drugie ciągnienie losów pożyczki premiowéj m. Krakowa

co niniejszem podaje się do publicznéj wiadomości. (4298 1).

Magistrat kr. gł. miasta Krakowa dnia 29 Kwietnia 1873 r.

ZAKŁAD KUMYSU

nadwornego radcy Dr. **Stahlberg'a & S. Winogradow'a** w Gaisbergu,

kolej zachodnia: **Neulengbach,** poczta **Laaben** (Dolna Austrya)

ma zaszczyt zawiadomić niniejszém panów lekarzy i publiczność, że prawdziwy wyrób dostać można: 1. w **Wiedniu** na Kohlmarkt 11, w aptece Twerdy'ego; 2. w **Gaisbergu,** gdzie od 1 Maja będzie mieszkanie i stół; 3. w **Kaltenleutgeben.** ord. lekarz docent Dr. Winternitz; 4. w **Baden** ord. dr. Frommer; 5. w **Vösslau,** aptekarz Hermann, ord. dr. Friedmann; 6. w **Hall** w górnéj Austryi, ord. dr. Rabl; 7. w **Iscbl,** ord. Dr. Hertzka; 8. w **Aussee,** ord. docent Dr. Schreiber; 9. w **Rożnowie** (Roznau). ord. dr. Modry; 11. w **Gleichenbergu,** ord. dr. v. Hausen i 11. od 1 Października w **Gries** pod Bozen, ord. prof. Folwarczny.

Na korkach musi być znak gIII. (4379 2-3).

W Wiedniu udzieła rady Dr. **Stahlberg** we wtorek i piątek w łazienkach „Kaiserbad“ od 11 do 12 godziny.

Walter A. Wood, Hoosick-Falls, Nowy York

ma zaszczyt oznajmić, że w wiedeńskich i innych dziennikach ogłaszają wprawdzie **kosiarki „według“ W. A. Wood'a,** albo systemu Wood'a, które jednak nie są jego **oryginalnemi wyrobami,** przeto także uprzejmie prosi, ażeby P. T. rolnicy raczyli sprowadzać jego machiny, a mianowicie:

„New-Champion“

kosiarkę do zboża i koniczyny z samodzielnym odkładaczem ....złr. w. a. 455

„Patentowaną kosiarkę do trawy“

cała z żelaza ....złr. w. a. 295

za których **najlepszą użyteczność i największą trwałość ręczy,** od

A. MACKEAN'A & CO. w Wrocławiu, Wiedniu

i Krakowie ulica Basztowa 158, przy plantach,

którzy mają je na składzie, prospekta i katalogi rozsyłają darmo i franko, tudzież udzielają szczegółowych wyjaśnień. (4294 3 5).

KANTOR WYMIANY

Wiedeńskiego Banku Komisowego

(Wechselstube d. Wiener Commissions-Bank)

Schottenring N. 18,

wypuszcza

ASSYGNATY ODBIORCZE

na niżéj wymienione grupy losów, a kombinacye te można liczyć do najkorzystniejszych już dla tego, ponieważ każdemu właścicielowi takiéj assygnaty, nastręcza się sposobność grania samemu na wszystkie wielkie i mniejsze wygrane, tudzież otrzymywania odsetków w ilości 30 frank. w złocie i 10 fl. w notach bankowych.

Grupa A. (w roku 16 ciągnień).

Miesięczne raty à fl. 10. Po złożeniu ostatniéj raty, otrzyma każdy uczestnik następujące cztery losy:

1 **5%owy los państwa z r. 1860 na fl. 100.** — Główna wygrana fl. 300.000 z premią wykupna wyciągniętéj seryi a. w. fl. 400.

1 **3%owy ces. turecki los państwowy na 400 franków.** — Główna wygrana 600.000, 300.000 franków w złocie.

1 **los księstwa Brunszwickiego na 20 talarów.** — Główna wygrana 80.000 talarów bez najmniejszego potrącenia.

1 **los Insbrucki (tyrolski).** — Główna wygrana fl. 30.000.

Grupa B. (w roku 13 ciągnień).

Miesięczne raty à fl. 6. — Po złożeniu ostatniéj raty, otrzyma każdy uczestnik następujące losy:

1 **3%owy ces. turecki los państwowy na 400 franków.** — Główna wygrana 600.000, 300.000 franków w złocie.

1 **los księstwa Brunszwickiego na 20 talarów.** — Główna wygrana 80.000 talarów bez najmniejszego potrącenia.

1 **los Sasko-Meiningenski.** Główna wygrana fl. 45.000, 15.000 niem. połud. waluta.

Potem **Assygnaty odbiorcze na piąte części 5%owych losów państwa z r. 1860.** — Miesięczne raty à fl. 6.

Potem **Assygnaty odbiorcze na całe losy państwa z r. 1864.** Miesięczne raty à fl. 10.

Potem **Assygnaty na połówki losów państwa z r. 1864.** — Miesięczne raty à fl. 4.

Potem **Assygnaty odbiorcze na połówki losów węgierskich.** Miesięczne raty à fl. 3.

Potem **Assygnaty odbiorcze na losy Brunszwickie 20 talarowe.** Miesięcz. raty à fl. 2.

Potem **Assygnaty odbiorcze na Insbruckie losy.** — Miesięczne raty à fl. 2.

Prócz tego przyjmuje Kantor Giełdowy i Wymiany **Wiedeńskiego Banku Komisowego** wszelkie jakiekolwiek nazwy noszące sprawy bankowe, giełdowe i wymiany.

Weksle à vista i akredytywy, rozpisuje się najtaniéj na wszystkie wielkie miasta w Europie i w Ameryce.

Polecenia miejscowe i z prowincyi wykonuje się bardzo szybko, dobrze, a od pieniędzy i waluty zakupionych przez Kantor Giełdowy, bierze się opłatę pod najprzystępniejszemi warunkami, uwzględniając zawsze targ pieniężny.

Biura otwarte są codzień od godziny 9 zrana do 6 godziny wieczór bez przerwy.

Zamiejscowe polecenia wykonuje się prędko, jako też za zaliczeniem. — Listy ciągnień rozsyła się franko darmo po każdem ciągnieniu. 4148(-30)

Wielki medal złoty Moskwa 1872.

Ekstrakt mięsny Buschenthala

z fabryk Łukasza Herrera y Obes y Cie, Montevideo.

Zwraca się uwagę Publiczności, iż według orzeczenia najznakomitszych autoryczności n. p. *Fresenius* Wiesbaden, *Fleck* Dresden, *Kletziński* Wien, *Reichardt* Jena, *Stöckhardt* Tharaud, *Wunderlich* Leipzig, *Verigo* Odessa, *Völker* London, *Charitè Direction* Berlin, etc. etc. *Ekstrakt mięsny Buschenthala* jest wybornéj jakości. — *Ekstrakt mięsny Buschenthala* jest oraz najtańszym ekstraktem mięsnym. (4260 3-6).

Główny skład dla Galicyi we Lwowie

O. T. WINCKLERA.

W drukarni "Kraju" pod zarządem St. Gralichowskiego.